

Työikäisten hyvinvointisuunnitelma 2017-2021

1 TYÖIKÄISTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN TAUSTALLA

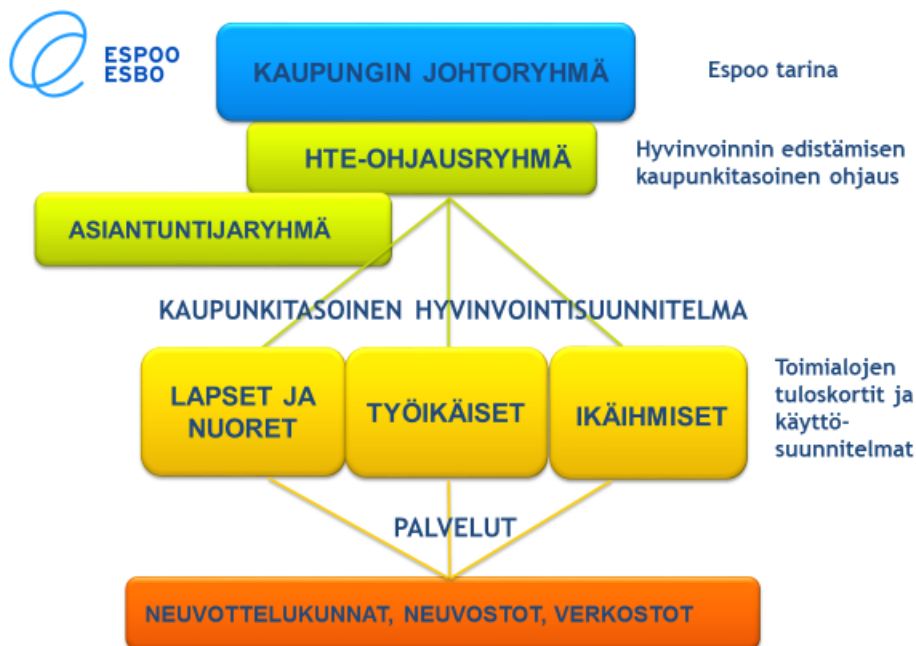
Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntalain (410/2015, 1§) mukaan kunnan keskeisimpiä tehtäviä. Tehtävä tulee säilymään kunnilla myös jatkossa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä.

Kunnan on seurattava asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin tilaa väestöryhmittäin. Hyvinvoinnin tilasta ja hyvinvointia edistävästä toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain. Tämän lisäksi valtuustolle on valmisteltava kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus, johon sisältyy koko valtuustokauden kattava hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden on perustuttava arvioon kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilasta sekä tulevista toimintaympäristöön kohdistuvista muutoksista. (Terveydenhuoltolaki, 2010/1326, 12 §.)

Tämä hyvinvointisuunnitelma on osa laajaa hyvinvointikertomusta, joka tulee sisältämään myös lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmat. Espoossa lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämistä ohjaavia, poikkihallinnollisessa yhteistyössä valmisteltuja, suunnitelmia on koottu jo aiempina vuosina, mutta työikäisten osalta valmisteilla oleva suunnitelma on järjestyksessään ensimmäinen.

Sekä terveydenhuoltolaki (12 §) että sosiaalihuoltolaki (7 §) velvoittavat kuntia tekemään yhteistyötä eri toimialojen kesken kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Yhteistyötä on tehtävä myös muiden kunnassa toimivien julkisten tahojen sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Terveydenhuoltolain mukaan kuntaan tulee myös nimetä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot.

Espoon hyvinvointityön johtamisen ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyörakenteita vahvistettiin vuoden 2017 alussa (kuva 1). Hyvinvointityön johtamisesta ja ohjaamisesta nimettiin vastaamaan kaupungin johtoryhmä, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä sekä kolme ikäkausittaista hyvinvointityön ohjausryhmää.

Kuva 1. Espoon hyvinvointityön johtamisen rakenteet

Kaupungin johtoryhmä vastaa siitä, että hyvinvoinnin näkökulmat ovat kytketty kaupungin strategiaan sekä kaupungin toiminnan ja talouden suunnitteluun ja seurantaan.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HTE) ohjausryhmä varmistaa, että hyvinvoinnin näkökulmat ovat osa edellä mainittuja prosesseja sekä huolehtii, että hyvinvoinnin yhteiset tavoitteet näkyvät toimialojen ja tulosyksiköiden tuloskorteissa. HTE-ohjausryhmä johtaa hyvinvointia koskevien tavoitteiden toimeenpanoa ja edistää hyvinvointia tukevaa yhteistyötä toimialojen ja verkostojen välillä. HTE-ohjausryhmässä on edustus kaikilta toimialoilta, keskeisistä tulosyksiköistä, järjestökentältä sekä Omniasta.

HTE-ohjausryhmässä käsiteltävät asiat valmistelee *hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijaryhmä*, joka toimii samalla hyvinvoinnin edistämisen koordinaatioryhmänä erityisesti strategisella tasolla. Ryhmän vastuulla on mm. hyvinvointitiedon raportointi. Asiantuntijaryhmässä on edustus eri toimialoilta sekä järjestökentältä.

Lasten ja nuorten, työikäisten sekä ikääntyneiden poikkihallinnollista hyvinvointityötä suunnittelee, seuraa ja arvioi kullekin kolmelle ikäryhmälle perustetut ohjausryhmät. Nämä vastaavat mm. ikäryhmää koskevien hyvinvointitavoitteiden ja toimenpiteiden asettamisesta.

Työikäisten hyvinvointityön ohjausryhmän työskentely käynnistyi maaliskuussa 2017. Ryhmään kuuluvat

- Puheenjohtaja terveystalouden johtaja Sanna Svahn, sotet / terveystaloudet
- Sihteerit erityisuunnittelija Riikka Puusniekka, sotet / kehittämisen tulosalue

Jäsenet:

- Kehittämispäällikkö Päivi Ahlroos, tyt / kaupunkisuunnittelu
- Työterveysjohtaja Marjo Heikinheimo, konsernipalvelut / työterveyspalvelut
- Kehittämispäällikkö Elina Jaakovlew-Markus, sotet / terveystaloudet
- Mielenterveys- ja päihdepalvelujen päällikkö Eija-Inkeri Kailassuo, sotet / mielenterveys- ja päihdepalvelut
- Erityisasiantuntija Katja Koskela, sito / kulttuuripalvelut
- Liikuntapäällikkö Virpi Mikama, sito / liikuntapalvelut
- Päällikkö Tapio Nieminen, sotet / aikuisten sosiaalipalvelut
- Kehittämispäällikkö Ida Stolt-Haglund (virkaavapaalla), sijaisena toimii Kristina Falkenstedt, sito / ruotsinkieliset sivistyspalvelut

2 TYÖIKÄISTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN PAINOPISTEET

Espoo tarinaan sisältyvässä visiossa Espoon todetaan olevan verkostomainen viidestä kaupunkikeskuksesta muodostuva, vastuullinen ja inhimillinen edelläkävijäkaupunki, jossa kaikkien on hyvä asua, oppia, tehdä työtä ja yrittää, ja jossa espoolaiset voivat myös aidosti vaikuttaa. Tämä visio on ohjannut vahvasti työikäisten hyvinvointisuunnitelman valmistelua ja sen painopisteiden valintaa.

Työikäisten hyvinvointisuunnitelman 2017–2021 painopisteiksi on valittu seuraavat kaksi näkökulmaa:

1) Hyvinvointia tukevat kaupunki- paikalliskeskukset

2) Hyvä toiminta- ja työkyky

3 HYVINVOINTISUUNNITELMAN TAVOITTEET JA SEURANTAINDIKAATTORIT

Työikäisten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet tähtäävät hyvinvointia tukevien kaupunkikeskusten kehittämiseen sekä espoolaisten työ- ja toimintakyvyn lisäämiseen. Tavoitteisiin sisältyy vahvasti osallisuuden, yhteisöllisyyden sekä kestävän kehityksen näkökulmat.

Seuraavassa esitetään kahden valitun painopisteen alle muodostetut tavoitteet.

1) HYVINVOINTIA TUKEVAT KAUPUNKI- JA PAIKALLISKESKUKSET

- 1) Kaupunki- ja paikalliskeskuksissa voidaan hyvin, asuinympäristöt ovat viihtyisiä ja kannustavat osallisuuteen
- 2) Toimivat kulkuyhteydet tukevat arjen sujumista
- 3) Espoolaisten turvallisuuden tunne lisääntyy
- 4) Asunnottomien määrä vähenee

2) HYVÄ TOIMINTA- JA TYÖKYKY

- 5) Yhä useammalla espoolaisella on terveyttä edistävät elintavat
- 6) Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisedellytykset paranevat
- 7) Työelämän ulkopuolella olevien mahdollisuudet mielekkääseen toimintaan ja osallisuuteen lisääntyvät

TAVOITTEIDEN SUUNTAISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT INDIKAATTORIT

Seuraavassa on esitetty kunkin tavoitteen osalta ne indikaattorit, joiden avulla tavoitteen mukaista kehitystä on tarkoitus seurata ja raportoida. Indikaattorien valinnassa olennaisena on pidetty sitä, että ne tuottavat tietoa säännöllisesti, vähintään kahden vuoden välein, mieluummin vuosittain. Myös kansallista vertailtavuutta on pidetty tärkeänä. Indikaattorien valintaan liittyy haasteita, mm. kehityksen seurannan näkökulmasta riittämättömän kokoiset aineistot.

<p>Tavoite 1: Kaupunki- ja paikalliskeskuksissa voidaan hyvin, asuinympäristöt ovat viihtyisiä ja kannustavat osallisuuteen</p>	<p>1) Viiden kaupunkikeskuksen vertailuun soveltuva indikaattorikonaisuus</p> <p>Kokonaisuutta ei ole olemassa, vaan se luodaan. Siihen on ehdotettu mm. seuraavia muuttujia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tulotaso • Koulutustaso • Kieli • Työttömyysaste • Kuolleisuus • ”Sosiaaliset ongelmat” (määriteltävä tarkemmin) • Vuokra-asumisen suhde omistusasumiseen • Koettu terveys (THL: ATH) • Viheralueiden saavutettavuus (asukkaiden määrä 300m/700 m etäisyydellä viheralueista (THL: ympäristökysely) • Tyytyväisyys puistojen ja viheralueiden hoitoon (FCG: KAPA - Kaupunki- ja kuntapalvelut, asukastyytyväisyystulokset) • Kirjastojen kävijämäärät alueittain (kulttuurin tuloksikkö)
--	---

<p>Tavoite 2: Toimivat kulkuyhteydet tukevat arjen sujumista</p>	<p>Julkisia kulkuyhteyksiä kuvaavat mittarit</p>
	<p>1) Joukkoliikenteen käyttöaste (arkivuorokauden joukkoliikennematkat, HSL)</p>
	<p>2) HSL-alueen joukkoliikenteen yleisarvosana (HSL asty web)</p>
	<p>3) Joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen kulkutapaosuudet (HSL)</p>
	<p>Pyöräilyä ja sen mahdollisuuksia kuvaavat mittarit</p>
<p>1) Pyöräilyn kulkumuoto-osuus (syksyn arkipäivänä, Espoon</p>	

	kaupunkisuunnittelukeskus/Liikennesuunnittelu, HLT, HSL?)
	2) Tyytyväisyys pyöräilyolosuhteisiin: pyöräilyn turvalliseksi kokeneiden määrä, pyöräliikennejärjestelyt selkeäksi kokevien määrä ja pyöräilyn sujuvaksi kokeneiden määrä (Liikennebarometri)
	3) Laatureittien määrä ja osuus, km-määrä pyöräteistä (Espoon kaupunkisuunnittelukeskus)

Tavoite 3: Espoolaisten turvallisuuden tunne lisääntyy Alueellinen seuranta mahdollisuuksien mukaan	1) Turvallisuuden tunne (FCG kuntapalveluiden laatu)
	2) Asuinalueen turvallisuus (FCG kuntapalveluiden laatu)
	3) Seuraavat tilastot: <ul style="list-style-type: none"> ○ Katuturvallisuusindeksi (Poliisi) ○ Poliisin tietoon tullut rikollisuus (Tilastokeskus) ○ Rikoslaki rikokset (Poliisi) ○ Rakennuspalot (Pelastuslaitos) ○ Tieliiikenneonnettomuustilastot (kaupunkitilastot)

Tavoite 4: Asunnottomien määrä vähenee	1) Asunnottomien määrä ja eri ryhmien osuudet kaikista asunnottomista (TYT, asuntoyksikön tilasto)
	2) Espoon kaupungin ja Espoon asuntojen asuttamien asunnottomien määrä (TYT, asuntoyksikön tilasto)

Tavoite 5: Yhä useammalla espoolaisella on terveyttä edistäviä elämäntavat Tavoitteessa keskitytään seuraaviin teemoihin: <ul style="list-style-type: none"> ○ Työikäisten tupakointi ja päihteiden käyttö vähenevät ○ Liikkuminen vapaa-ajalla lisääntyy ○ Entistä harvempi työikäinen on ylipainoinen ○ Mielen hyvinvointi lisääntyy 	1) Päivittäin tupakoivien osuus, 20–64 –vuotiaat (THL: ATH-tutkimus)
	2) Alkoholia liikaa käyttävien osuus (Audit-C), 20–64 –vuotiaat (THL: ATH-tutkimus)
	3) Vapaa-ajan liikuntaa harrastamattomien osuus, 20–64 vuotiaat (THL: ATH-tutkimus)
	4) Lihavien osuus (BMI ≥30) 20–64 –vuotiaat (THL: ATH-tutkimus)
	5) Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16- 64-vuotiaat (Eläketilasto ETK)
	6) Mielenterveysperusteisen sairauspäivärahan

	saajat, 25–64 –vuotiaat / 1000 vastaavan ikäisistä (Kela)
--	--

Tavoite 6: Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisedellytykset paranevat	1) Espoon kaupungin toimialojen tarjoamat työkoetilupaikat, kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalihoitolain mukaisen työtoiminnan paikat, palkkatuki työllistetyt sekä Espoolisää saaneet tahot (Työllisyyspalvelut)
	2) Positiiviset työmarkkinasiirtymät 1) työmarkkina-aseman muutos 2) palvelu parantanut omaa elämäntilannetta (asiakkaan arvio) 3) palvelu parantanut mahdollisuuksia työllistyä tai päästä koulutukseen (asiakkaan arvio) (Työllisyyspalvelut)

Tavoite 7: Työelämän ulkopuolella olevien mahdollisuudet mielekkääseen toimintaan ja osallisuuteen lisääntyvät	1) Sosiaaliseen kuntoutukseen osallistuneiden määrä (Aikuissosiaalityö)
	2) Työelämän ulkopuolella olevien kokemus mahdollisuuksista mielekkääseen toimintaan (uusi kysely)

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET VUOSILLE 2017–2021

Seuraavassa on kuvattu alustavia toimenpide-ehdotuksia työikäisten hyvinvoinnin edistämiseksi vuosille 2017–2021. Toimenpide-ehdotukset on listattu tavoitteittain.

Tavoite 1: Kaupunkikeskuksissa voidaan hyvin, asuinympäristöt ovat viihtyisiä ja kannustavat osallisuuteen			
Toimenpide-ehdotus	Toimenpiteen toteutumista tukeva tekeminen	Seuranta	Vastuutaho
Kehitämme asuinalueita tasapainoisesti ja torjumme alueiden eriytymistä	<p>Ehdotus 1. Teemme näkyväksi alueiden hyvinvoinnin tilan ja tarpeet kuvaamalla viiden kaupunkikeskuksen työikäisen väestön hyvinvoinnin tilan keskeisten asuinalueiden eriytymisestä kertovien mittarien avulla.</p>	Mittarit valittu ja seuranta toteutuu säännöllisesti	Konserniesikunta / strategiyksikkö
	<p>Ehdotus 2: Tarjoamme monipuolista ja kohtuuhintaista asuntotuotantoa (Auneen sisältyvät toimenpiteet).</p>	Auneen sisältyvät seurantamittarit	Auneessa määritelty vastuutaho
	<p>Ehdotus 3: Lisäämme elävää kaupunkikulttuuria kulttuurin katvealueilla.</p>	Kaupungin itse tuottamien, avustettavien sekä kaupungin kanssa kumppanuuksina toteutettavien tapahtumien ja hankkeiden määrä viiden kaupunkikeskuksen ja kahden paikalliskeskuksen alueilla.	Kulttuuri
	<p>Ehdotus 4: Tuemme kotoutumista monimuotoisella kulttuuritarjonnalla. Vahvistamme monikulttuuristen järjestöjen ja yhdistysten yhteistyötä</p>	Monikulttuurisille toimijoille myönnetyt kaupungin toiminta-avustukset (kulttuuri, lipa, nupa, sotet)	Kulttuuri

	<p>alueen muiden toimijoiden kanssa monikulttuurisille toimijoille myönnettyjen avustusten kautta</p> <p>Ehdotus 5: Kehitämme nykyisen palvelutorin toimijoiden välistä yhteistyötä asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi.</p> <p>Ehdotus 6: Kehitämme kaupungin avustusten sähköistä hakua yhteistyössä asukkaiden kanssa ja viestimme tästä aktiivisesti yhdistyksille.</p> <p>Ehdotus 7 Luomme Espoon eri toimijoiden verkoston ruoka-aputoiminnalle ja hävikkiruoaalle. (vrt. Vantaan malli ruokajakelussa)</p>	<p>Yhteistyötapahtumien ja hankkeiden määrä</p> <p>Avustusten sähköinen hakujärjestelmä otettu käyttöön.</p> <p>Toimintamalli luotu ja käytössä</p>	<p>Konsernipalvelut / Hyvinvoiva Espoo ohjelma(?)</p> <p>Kulttuuri</p> <p>Perhe- ja sosiaalipalvelut / Aikuissosiaalityö</p>
<p>Edistämme luontevien kohtaamisen paikkojen syntymistä</p>	<p>Ehdotus 1: Lisäämme asukkaiden mahdollisuuksia käyttää kaupungin tiloja omaehtoiseen toimintaan</p> <p>Ehdotus 2: Perustamme asukastalot kaikkiin kaupunkikeskuksiin ja kehitämme asukastalojen toimintaa</p> <p>Ehdotus 4: Lisäämme lapsiperheiden yhteisten liikuntatuokioiden, Töpinöiden, määrää ja huolehdimme siitä, että toimintaa järjestetään</p>	<p>Kaupungin tilojen käyttömahdollisuus alueittain</p> <p>Asukastalojen määrä, sijainti, toiminnan sisältö</p> <p>Töpinöiden määrä alueilla, toteutumiskuukaudet (nykyisestä sisäliikunnasta myös ulkoliikuntaan)</p>	<p>Sivistystoimi</p> <p>Perhe- ja sosiaalipalvelut</p> <p>Liikuntapalvelut</p>

	ympäri vuoden.		
Tarjoamme terveyspalveluja asukas-/asiakslähtöisesti	<p>Ehdotus 1: Tarjoamme terveysasemilla monipuolisia, kattavia palveluja kerralla kuntoon –periaatteen mukaisesti</p> <p>Ehdotus 2: Parannamme terveysasemilla asiakkaan ensi vaiheen asiakaskokemusta ja huomioimme asiakkaan tarpeet laajasti sekä sosiaali-että terveyspalvelujen näkökulmasta.</p> <p>Ehdotus 3: Kehitämme erilaisia kanavia terveysasemien asiakaspalveluun, niin että palvelut ovat helposti asiakkaan saatavilla (mm. digitaalisten palvelujen käyttöön ottaminen)</p>	<p>Happy or Not -palaute</p> <p>Happy or Not- palaute</p> <p>Toteutuneet kehittämistoimenpiteet</p> <p>Käytössä Espoo- tasoinen terveysasemien ajanvaraus ja terveysneuvonta (Call centerin puhelut, sähköisen asioinnin käyttö, vasteajat)</p>	<p>Terveyspalvelut / terveysasematoiminta</p> <p>Terveyspalvelut / terveysasematoiminta</p> <p>Terveyspalvelut / terveysasematoiminta</p>

Tavoite 2: Toimivat kulkuyhteydet tukevat arjen sujumista

Toimenpide-ehdotus	Toimenpiteen toteutumista tukeva tekeminen	Seuranta	Vastuutaho
Parannamme mahdollisuuksia hyödyntää joukkoliikennettä	<p>Ehdotus 1: Tarjoamme riittävästi liityntäpysäköintipaikkoja</p> <p>Ehdotus 2: Kehitämme liityntäliikennettä; huolehdimme riittävien joukkoliikenteen poikittaisyhteyksien muodostamisesta</p> <p>Ehdotus 3: Lisäämme raideliikennettä / edistämme raideliikenteen</p>	<p>Liityntäpysäköintipaikkojen määrä (henkilöautot / polkupyörät)</p> <p>Suunnitellut ja toteutuneet yhteydet</p> <p>Suunnitteilla olevat ja toteutuneet yhteydet</p>	<p>Tekninen ja ympäristötoimi</p> <p>Tekninen ja ympäristötoimi</p> <p>Tekninen ja ympäristötoimi</p>

	<p>käyttöä (metro, raidejokeri, kaupunkirata)</p> <p>Ehdotus 4: Lisäämme kuntalaisten tietoisuutta eri liikkumisvaihtoehtojen ekologisista vaikutuksista</p>	<p>Liikkumisen ekologisia vaikutuksia toteavat mittaukset (päästöt, melu) raportoitu kuntalaisille (mm. ympäristöraporteissa, kaavoituskatsauksessa)</p>	<p>Tekninen ja ympäristötoimi</p>
<p>Lisäämme pyörämatkojen kulkumuoto-osuutta</p>	<p>Ehdotus 1: Parannamme pyörätieverkon kattavuutta ja yhtenäisyyttä, poistamme yhteyspuutteita.</p> <p>Ehdotus 2: Suunnittelemme ja toteutamme laatureittejä ja niiden opastusta</p> <p>Ehdotus 3: Parannamme laatureittien kunnossapitoa</p> <p>Ehdotus 4: Parannamme polkupyörien pysäköintimahdollisuuksia asemilla ja pysäkeillä sekä asemille johtavia yhteyksiä.</p> <p>Ehdotus 5: Kannustamme kuntalaisia pyöräilyyn (imago, lapset ja nuoret, työmatkapyöräily)</p>	<p>Suunnitteilla olevat ja toteutuneet yhteydet (km-määrä)</p> <p>Suunnitteilla olevat ja toteutuneet pyöräilyn laatureitit (km)</p> <p>Toteutuneet toimenpiteet</p> <p>Toteutuneet toimenpiteet</p> <p>Toteutuneet pyöräilyn edistämistä koskevat markkinointitoimenpiteet</p>	<p>Tekninen ja ympäristötoimi</p> <p>Tekninen ja ympäristötoimi</p> <p>Tekninen ja ympäristötoimi</p> <p>Tekninen ja ympäristötoimi</p> <p>Tekninen ja ympäristötoimi ja liikuntapalvelut</p>

Tavoite 3: Espoolaisten turvallisuuden tunne lisääntyy

Toimenpide-ehdotus	Toimenpiteen toteutumista tukeva tekeminen	Seuranta	Vastuutaho
<p>Toteutamme turvallisuuskävelyjä kohdennetusti alueilla, joissa on eniten turvattomuutta, ja joissa turvallisuuden tunne on heikoin</p>	<p>Ehdotus 1: Luomme toimintakäytännöt turvallisuuskävelyille ja toteutamme kävelyjä suunnitelman mukaisesti. Luomme myös toimintakäytännöt turvallisuuskävelyistä saatavan tiedon hyödyntämiselle.</p>	<p>Toimintakäytännöt olemassa ja toteutuvat suunnitellusti.</p>	<p>Konserniesikunta / Turvallisuus ja valmius -yksikkö</p>

Puutumme välittömästi kaupunkiympäristöön kohdistuneeseen ilkivaltaan	Ehdotus 1: Toteutamme tiedotuskampanjan, jossa kannustetaan aktiiviseen puuttumiseen ja ilmoittamiseen ilkivallasta. Suuntaamme kampanjan kaikille kaupungin alueella toimiville ja asuville.	Tiedotuskampanja toteutettu	Konserni-palvelut / Turvallisuus ja valmius
Vahvistamme päihdehaittojen ehkäisyä huolehtimalla toimivista tarjonnan ja valvonnan rakenteista	Ehdotus 1: Kuvaamme päihdelupalausuntorakenteen ja otamme käyttöön sovitun käytännön Ehdotus 2: Toteutamme integroituja ostokokeita vuosittain (PAKKA) Ehdotus 3: Huolehdimme siitä, että tarjontatyöryhmä toimii aktiivisesti (PAKKA)	Päihdelupalausuntorakenteen on kuvattu ja käytössä Ostokokeet on toteutettu vuosittain, ostokokeiden tulokset on käsitelty ja niistä on viestitty. PAKKA-työryhmä toimii ja siihen on nimetty kaupungin edustus.	Konserni? / Vastuutahosta sovittava

Tavoite 4: Asunnottomien määrä vähenee

Toimenpide-ehdotus	Toimenpiteen toteutumista tukeva tekeminen	Seuranta	Vastuutaho
Lisäämme kohtuuhintaista asuntotuotantoa	Aune-ohjelman toimenpiteet	Aunen seurantamittarit	Aunessa määritellyt
Laajennamme asumisneuvontaa	Aune-ohjelman toimenpiteet	Aunen seurantamittarit	Aunessa määritellyt
Torjumme maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden asunnottomuutta	Aune-ohjelman toimenpiteet	Aunen seurantamittarit	Aunessa määritellyt
Ehkäisemme talousvaikeuksissa olevien kotitalouksien asunnon menettämisen uhkaa ja helpotamme luottotietonsa menettäneiden asunnon saamista.	Aune-ohjelman toimenpiteet	Aunen seurantamittarit	Aunessa määritellyt
Vahvistamme kokemusasiantuntijoiden	Aune-ohjelman toimenpiteet	Aunen seurantamittarit	Aunessa määritellyt

roolia			
Turvaamme siirtymisen asumispalveluista itsenäiseen asumiseen	Aune-ohjelman toimenpiteet	Aunen seurantamittarit	Aunessa määritellyt
Turvaamme kriisimajoituksen ja palveluohjauksen ei päihteitä käyttäville asunnottomille	Aune-ohjelman toimenpiteet	Aunen seurantamittarit	Aunessa määritellyt
Ehkäisemme lapsiperheiden häätöjä	Aune-ohjelman toimenpiteet	Aunen seurantamittarit	Aunessa määritellyt

Tavoite 5: Yhä useammalla espoolaisella on terveyttä edistävät elämäntavat

Toimenpide-ehdotus	Toimenpiteen toteutumista tukeva tekeminen	Seuranta	Vastuutaho
Lisäämme työikäisen väestön tietoisuutta alkoholin, tupakkatuotteiden, huumausaineiden ja rahapelaamisen haitoista sekä niiden ehkäisemisen keinoista	Ehdotus 1: Viestimme aktiivisesti eri viestintäkanavia hyödyntäen keskeisistä teemoista	Toteutuneet viestinnän toimenpiteet	Terveyspalvelut
Huolehdimme siitä, että päihteiden käytön ja rahapelaamisen haittojen ehkäisy on osa lähiyhteisöjen perustyötä, toimintatapoja ja kulttuuria	<p>Ehdotus 1: Määrittelemme toiminto-/palvelukohtaisesti oman roolin ja tehtävät sekä yhteistyön haittojen ehkäisyssä</p> <p>Ehdotus 2: Huolehdimme, että Savuton Espoo -toimintamalli on käytössä kaupungin organisaatiossa. Päivitämme mallia tarvittaessa.</p> <p>Ehdotus 3: Vahvistamme esimiesten ja terveydenhuollon osaamista rahapeliongelmien tunnistamisessa ja puheeksi otossa</p> <p>Ehdotus 4: Etsimme urheilu- ja vapaa-ajan tapahtumien alkoholisponsoroinnille</p>	<p>Rooli, tehtävät ja yhteistyö määritelty keskeisten toimijoiden osalta.</p> <p>Toteutuneet toimenpiteet</p> <p>Toteutuneet toimenpiteet</p>	<p>Mielenterveys- ja päihdepalvelut</p> <p>Mielenterveys- ja päihdepalvelut</p> <p>Mielenterveys- ja päihdepalvelut</p> <p>Liikuntapalvelut</p>

	aktiivisesti muita vaihtoehtoja		
Tunnistamme palveluissa alkoholin, tupakkatuotteiden ja huumausaineiden sekä rahapelaamisen riskikäytön ja tarjoamme tukea varhaisessa vaiheessa	<p>Ehdotus 1: Määrittelemme toiminto-/palvelukohtaiset toimintakäytännöt alkoholi-, huumausaine- ja rahapelihaittojen riskien ja tupakkatuotteiden käytön tunnistamiseksi</p> <p>-lyhytneuvonnan ja tupakkavieroituksen tarjoamiseksi, irti tupakasta ryhmät</p> <p>-tarpeenmukaiseen hoitoon ohjaamiseksi</p> <p>-tiedon kirjaamiseksi koskien alkoholin, tupakkatuotteiden ja huumausaineiden käyttöä ja rahapelaamista sekä niihin liittyviä toimenpiteitä (esim. asiakastietoihin)</p> <p>Ehdotus 2: Otamme alkoholin mini-interventiot systemaattisesti käyttöön. Mini-interventioiden yhteydessä toteutamme psyykkisen kuormittuneisuuden / masennuksen arviointeja</p>	<p>Toimintakäytännöt kuvattu</p> <p>Toimintakäytännöt kuvattu</p> <p>Mini-interventioiden käyttö (Efficia)</p>	<p>Mielenterveys- ja päihdepalvelut</p> <p>Terveyspalvelut</p>
Järjestämme motivoivaa, osallistavaa ja voimaannuttavaa elintapaohjausta ja terveysseurantaa sekä tukea terveellisille valinnoille	<p>Ehdotus 1: Koulutamme kaupungin henkilöstöä ravitsemus-neuvontaosaamisen vahvistamiseksi (nykyisten ravitsemusterapeuttien hyödyntäminen)</p> <p>Ehdotus 2: Lisäämme hammaslääkäreiden, suuhygienistien ja terveyden edistäjä hammashoitajien vastaanotoilla lyhytneuvontaa ravitsemuksesta, tupakoinnista ja alkoholista. Yhtenäinen viesti muun terveydenhuollon kanssa</p> <p>Ehdotus 3: Lisäämme lääkärin ja hoitohenkilöstön vastaanoton yhteydessä</p>	<p>Toteutunut yhteistyö</p> <p>Tupakointiin puuttuminen yleisyys (Efficia)</p>	<p>Terveyspalvelut</p> <p>Terveyspalvelut / suun terveydenhuolto</p> <p>Terveyspalvelut / terveysasemat</p>

	<p>lyhytneuvontaa ja ohjausta henkilökohtaiseen liikuntaneuvontaan ja ravitsemusneuvontaan</p> <p>Ehdotus 4: Lisäämme hoitohenkilöstön osaamista liikuntaneuvontamahdollisuuksista. Parannamme LIIKUN-lehden käytöllä palveluketjun toimivuutta. (Liikun-lehden kautta liikuntaneuvojalle asiakkaan liikuntaan liittyvää ennakkotietoa).</p> <p>Ehdotus 5: Lisäämme liikunnanohjaajien toteuttamaa henkilökohtaista liikuntaneuvontaa erityisesti BMI 40+ -asiakkaille sekä kouluterveydenhuollon kautta tuleville perheille.</p> <p>Ehdotus 6: Järjestämme jokaisessa kaupunkikeskuksessa säännöllisesti Liikuntaa ja painonhallintaa –ryhmiä ja parannamme tähän liittyvää palveluohjausta. Ryhmiä tarjotaan myös uusille kohderyhmille (mm. mt-asiakkaat, aikuissosiaalityön kautta ohjautuminen)</p> <p>Ehdotus 7: Edistämme perheiden terveellisiä elintapoja vahvistamalla Neuvokas perhe –mallin käyttöä.</p>	<p>LIIKUN-lehden käyttöaste</p> <p>Varatut liikuntaneuvonta-ajat</p> <p>Liikuntaneuvonnan BMI 40 + -asiakkaiden määrä ja kouluterveydenhuollon kautta tulleiden perheiden määrä</p> <p>Liikuntaa ja painonhallintaa -ryhmien määrä alueittain</p> <p>Toteutuneet toimenpiteet. Toimintamallin käytön osalta yhteisesti sovitut käytännöt</p>	<p>minta</p> <p>Terveyspalvelut / terveysasema-toiminta</p> <p>Perhe- ja sosiaalipalvelut / terveydenhoito</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Perhe- ja sosiaalipalvelut / terveydenhoito</p>
<p>Lisäämme työssäkäyvien sekä työikäisten erityisryhmien helposti saavutettavien matalan kynnyksen liikuntapalveluiden määrää</p>	<p>Ehdotus 1: Lisäämme kaikille avoimien liikuntaryhmien määrää</p> <p>Ehdotus 2: Lisäämme lähiliikuntapaikkojen määrää</p> <p>Ehdotus 3: Järjestämme liikuntapalvelujen ja muiden palvelujen yhteistyössä jalkautuvaa toimintaa</p>	<p>Avoin kaikille -liikuntaryhmien määrä/vuosi</p> <p>Lähiliikuntapaikkojen määrä, alueellinen kattavuus & paikoilla olevat ohjeistukset</p> <p>Toteutuneet kerrat, kohderyhmät</p>	<p>Liikuntapalvelut</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Liikuntapalvelut</p>

	<p>erikseen valituille kohderyhmille (mm. maahanmuuttajat, mielenterveysasiakkaat). Toteutamme toiminnan muualla kuin perinteisillä liikuntapaikoilla (jalkautuminen arkeen, kauppakeskuksiin etc.).</p> <p>Ehdotus 4: Arvioimme vammaisten henkilöiden liikuntamahdollisuuksia ja tarvittavia toimenpiteitä niiden edistämiseksi</p>		<p>Liikuntapalvelut</p> <p>Vammaispalvelut</p>
<p>Tuemme omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä</p>	<p>Ehdotus 1: Tehostamme viestintää ja omatoimisen terveyden edistämisen mahdollisuuksia luomalla espoo.fi -sivuille kuntalaisen hyvinvoinnin edistämistä tukevan kokonaisuuden (sis. mm. tupakasta vieroituksen nettisovellukset, ravitsemusohjauksen digimahdollisuudet)</p> <p>Ehdotus 2: Vahvistamme ryhmätoimintojen avulla espoolaisten kykyä omaan elämänhallintaan (mm. Arkeen voimaa -mallin käyttöönotto).</p> <p>Ehdotus 3 Lisäämme espoolaisten mahdollisuuksia edistää omaa mielenhyvinvointiaan</p> <p>Ehdotus 4: Luomme uudenlaisia alustoja asukkaiden hyvinvoinnin ja elämänhallinnan edistämiseksi. Vahvistamme moniammatillista ja järjestöyhteistyötä työskentelyssä.</p> <p>Ehdotus 5: Mahdollistamme vapaaehtoistyön verkostojen ja avustusta saavien yhdistysten jalkautumisen</p>	<p>Verkkosivut luotu ja käytössä. Kuntalaisten näkemykset sivuista huomioitu kehitysvaiheessa.</p> <p>Sivujen käyntimäärät</p> <p>Tarjolla olevat ja toteutuneet ryhmät, ryhmiin osallistuneet</p> <p>toteutuneet toimenpiteet (mm. aktiivinen viestintä aiheesta, ”5 keinoa -kampanja”, järjestetyt luennot, kurssit)</p> <p>Toteutuneet toimenpiteet</p> <p>Jalkautuneet järjestöt /</p>	<p>Hyvinvoiva Espoo -ohjelma</p> <p>Viestintä</p> <p>Terveyspalvelut</p> <p>Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelma</p> <p>Hyvinvoiva Espoo -ohjelma, konsernipalvelut (mm. Iso Omenan palvelutori)</p> <p>Terveyspalvelut / terveysasema-toiminta</p>

	<p>terveysasemille. Edistämme tätä kautta asiakkaiden ohjautumista järjestöjen toiminnan ja vapaaehtoistyön piiriin.</p> <p>Ehdotus 6: Tarjoamme asiakkaalle mahdollisuutta käyttää sähköistä asiointikanavaa sosiaali- tai terveyspalveluja koskevan asiansa hoitamiseksi. Mahdollistamme asiakkaaksi hakeutumisen sähköisiin palveluihin ilman ammattilaisen ohjausta. Otamme käyttöön sähköisen hyvinvointiarvion (sis. toimintakyky, terveys ja hammasterveys). Huolehdimme kehitettävien sähköisten palveluprosessien (sähköinen ajanvaraus, viestitoiminto) yhteensopivuudesta kansallisten sähköisten palvelujen kanssa.</p> <p>Ehdotus 7: Otamme käyttöön Oman elämäntilanteen ja hyvinvoinnin itsearviointimittarin</p> <p>Ehdotus 8: Vahvistamme vanhempien terveysosaamista</p> <p>-Lasten sairauksien omahoidon ohjaus maahanmuuttajaäideille ja isoäideille. Ohjaus omalla äidinkielellä.</p> <p>-Terveysneuvontakonseptin kehittäminen yhteistyössä islamilaisen srk:n kanssa.</p> <p>-Systemaattinen liikuntaneuvonta ja suun terveyden edistämisen ohjeistus maahanmuuttajaäideille. Huomioimme terveysneuvontamateriaaleissa eri kielet aiempaa</p>	<p>terveysasema</p> <p>Asiakasmäärät, palvelutietovaranto: peittävyysluvat</p> <p>Käyttöluvat</p> <p>Liikuntaneuvonnan muut kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvat kävijät.</p> <p>Suun th avoneuvola</p>	<p>Ketterä / ODA yhteistyössä palvelualueiden kanssa</p> <p>Perhe- ja sosiaalipalvelut / Aikuissosiaalityö</p> <p>Terveyspalvelut</p> <p>Terveyspalvelut ja perhe- ja sosiaalipalvelut</p> <p>Liikuntapalvelut</p> <p>Terveyspalvelut / suun th</p>
--	---	---	---

	paremmin Ehdotus 9: Järjestämme toimialojen yhteistyössä kaikille avoimia opastettuja luontoretkiä	(Effic) Retkien määrä ja retkille osallistuneiden määrä, järjestäjätahot	Tekninen ja ympäristötoimi / ympäristökeskus
Tunnistamme mielenterveyden näkökulmasta riskiryhmät ja ohjaamme heidät tehokkaammin palveluiden pariin	Ehdotus 1: Vahvistamme henkilöstön osaamista riskiryhmien tunnistamisen, puheeksi ottamisen ja eteenpäin ohjauksen osalta	Riskiryhmät määriteltä, seulontamenetelmien käytöstä sovittu, toimintamallit ohjauksen osalta käytössä (mm. ongelmien ylisukupolvisuuden huomiointi)	Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Tavoite 6: Heikossa työmarkkina-asetussa olevien työllistymisedellytykset paranevat			
Toimenpide-ehdotus	Toimenpiteen toteutumista tukeva tekeminen	Seuranta	Vastuutaho
Parannamme heikossa työmarkkina-asetussa olevien työllistymisedellytyksiä	Ehdotus 1: Sitoudumme jokaisella toimialalla tarjoamaan pitkään työttömänä olleille työkokeilu-, harjoittelu- ja palkkatukipaikkoja sekä kuntouttavan työtoiminnan paikkoja. Ehdotus 2: Kehitämme työllisyyspalveluja paremmin muun kielisten espoolaisten tarpeita vastaaviksi Ehdotus 3: Tuomme työllisyyspalveluiden palveluvalikon lähemmäs kuntalaista sähköisen	Espoon kaupungin toimialojen tarjoamat työkokeilupaikat, kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan paikat, palkkatuki työllistetyt sekä Espoo-lisää saaneet tahot (Työllisyyspalvelut) Muun kielisten henkilöiden osuus työllisyyspalveluiden asiakkaista (työllisyyspalveluiden asiakastietojärjestelmä ja ELYn tilasto) Sähköinen palvelutarpeen arvio rakennettu ja	Työllisyyspalvelut Työllisyyspalvelut Työllisyyspalvelut

	palvelutarvearvion kautta Ehdotus 4: Tehostamme pitkäaikaistyöttömien ohjausta terveydenhoitoon	käytössä Työttömien terveystarkastusten määrä	Terveyspalvelut
--	---	--	-----------------

Tavoite 7: Työttömien mahdollisuudet mielekkääseen toimintaan ja osallisuuteen lisääntyvät

Toimenpide-ehdotus	Toimenpiteen toteutumista tukeva tekeminen	Seuranta	Vastuutaho
Luomme työttömille mahdollisuuksia mielekkääseen toimintaan ja osallisuuteen	<p>Ehdotus 1: Edistämme Kaiku-kortti –toimintamallin hyödyntämistä työttömien kohdalla</p> <p>Ehdotus 2: Lisäämme mahdollisuuksia osallistua sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoimintaan ja muuhun matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen toimintaan</p> <p>Ehdotus 3: Viestimme työelämän ulkopuolelle oleville henkilöille kootusti kaupungin ja yhteistyökumppanien tarjoamista mahdollisuuksista mielekkääseen toimintaan</p>	<p>Työttömille myönnetyt Kaiku-kortit ja niiden osuus kaikista Kaiku-korteista</p> <p>Ryhmien määrä, osallistujien määrä</p> <p>Erilaiset mielekkään toiminnan mahdollisuudet on koottu yhteen ja näistä viestiminen tapahtuu systemaattisesti työelämän ulkopuolelle oleville</p>	<p>Kulttuuri</p> <p>Perhe- ja sosiaalipalvelut / aikuissosiaalityö</p> <p>Innostava ja elinvoimainen Espoo - kehitysohjelma?</p> <p>Hyvinvoiva Espoo - ohjelma?</p>